

Bakonytamási község Önkormányzata Képviselő-testületének
12/2017 (XII.29.) önkormányzati rendelete
a településkép védelméről

Bakonytamási Község Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében, az 5-10. § tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva; véleményezési jogkörében eljáró Veszprém Megyei Kormányhivatal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Miniszterelnökséget vezető miniszter és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

I. Fejezet
Általános rendelkezések

1. A rendelet célja

1.§ E rendelet célja Bakonytamási község sajátos településképiének, építészeti és természeti értékeinek társadalmi bevonás és konszenzus által történő védelme és rendezett arculatának kialakítása érdekében a helyi értékvédelemmel, településképi követelményekkel és a településkép-védelmi eszközökkel kapcsolatos szabályok megállapítása.

2. A rendelet területi hatálya, alkalmazása

2.§ (1) A rendelet Bakonytamási Község közigazgatási területére terjed ki.

(2) E rendeletet Bakonytamási Község Településképi arculati kézikönyvével együtt kell alkalmazni.

3. A rendelet mellékletei, függelékei

3.§ (1) A védelemre javasolható épületeket, építményeket, természeti értékeket a rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

(2) Településképi szempontból meghatározó területek térképi lehatárolását a rendelet 2. számú melléklete tartalmazza.

(3) A településképi konzultációhoz, bejelentéshez szükséges kérelem nyomtatványt a rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

(4) Telepítésre javasolt növények felsorolását a rendelet 1. sz. függeléke tartalmazza.

(5) A település területén található régészeti lelőhelyeket a rendelet 2. sz. függeléke tartalmazza.

II. Fejezet

A helyi védelem

1. A helyi védelem célja, feladata

4.§ (1) A település településképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek, a táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti elemeinek védelme, jellegzetes karakterének a jövő nemzedékek számára történő megóvása.

(2) A helyi értékvédelem feladata a különleges oltalmat igénylő településszerkezeti, utcafépítészeti, történeti, régészeti, képző- és iparművészeti, műszaki-ipartörténeti szempontból védelemre érdemes területek, épület-együttesek, építmények, épületrészek, köz- és műtárgyak, növények vagy növény-együttesek számbavétele, meghatározása, nyilvántartása, dokumentálása, valamint a nyilvánossággal történő megismertetése.

(3) A helyi védelem irányítása, a védelem alá kerülő értékek körének meghatározása a képviselő-testület feladata.

(4) A helyi védelem feladatait a polgármester a helyi társadalmi és egyéb szervezetek, valamint a lakosság véleményének kikérésével látja el.

2. A helyi védelem alá helyezés és a védelem megszűnésének szabályai

5.§ (1) Helyileg védetté történő nyilvánításra, valamint annak megszüntetésére javaslatot tehet

a) bármely állampolgár, akár a saját, akár a más tulajdonában lévő értékek tekintetében,
b) helyben működő jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező társadalmi szervezetek.

(2) A javaslatban fel kell tüntetni

- a) a kezdeményező nevét, lakcímét/székhelyét,
- b) a védendő érték megnevezését, szükség esetén körülhatárolását,
- c) pontos hely megjelölését (utca, házszám, helyrajzi szám),
- d) a védendő érték rövid leírását, dokumentálását (irodalom, fotók),
- e) a kezdeményezés indoklását.

3. Testületi döntéssel összefüggő feladatok

6. § (1) A védetté nyilvánításhoz vagy annak megszüntetéséhez előzetes értékvizsgálatot kell készíteni, amelyhez indokolt esetben be kell szerezni a védendő érték jellegétől függően szakértők véleményét.

(2) A képviselő-testület helyi védelem alá helyezheti az arra érdemesnek talált épületeket, építményeket, azok tulajdoni viszonyaitól függetlenül.

(3) A védetté nyilvánítás előtt a tulajdonost tájékoztatni kell, aki 15 napon belül írásban észrevételt tehet.

(4) A helyi védelem alá helyezés vagy a védettség megszűnésének tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni.

(5) A helyi védett értékekről nyilvántartást kell vezetnie. A nyilvántartás nyilvános.

4. A helyi védelem fajtái

7.§ (1) A helyi területi védelem a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban Tr.) 23/C. § (3) bekezdése helyi területi védelemként meghatározott helyi értékekere terjedhet ki.

(2) A helyi egyedi védelem a Tr. 23/C. § (4) bekezdése helyi egyedi védelemként meghatározott értékekre terjedhet ki.

5. Védett értékek fenntartása

8. § (1) A helyi védelem alatt álló építészeti, természeti örökség a nemzeti közös kulturális kincs része, ezért településképhez illő esztétikus fenntartása, gondozása, védelmével összhangban lévő használata és bemutatása közérdek.

(2) Azon tevékenység, amely a védett érték létét, állagát veszélyezteti, vagy károsítását jelenti, közérdeket sért.

(3) A védett érték településképhez illő esztétikus fenntartása, gondozása és jókarbantartása a mindenkori tulajdonos, vagy kezelő feladata.

III. Fejezet

A településképi szempontból meghatározó területek

9.§ (1) Településképi szempontból meghatározó területek az 2. sz. melléklet szerinti

- a) történeti település területe
- b) telepes beépítés területe
- c) Hathalompuszta – telepes beépítés
- d) az országos ökológiai hálózat övezetei
- e) a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete.

IV. Fejezet

1. A településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozó általános építészeti követelmények

10.§ (1) Kerítés közterület határán 180 cm magasságig építhető, legfeljebb 60 cm lábazattal, kapuépítmény legmagasabb pontja 2 m lehet. A kerítés magasságát a szomszédos meglévő kerítések magasságához illeszkedően kell meghatározni. A kerítésnek 70 %-ban áttörtnek kell lennie.

(2) Közterület felé tömör kerítés és/vagy kapu csak lakóterületen építhető, abban az esetben, ha a lakóépület az utcai telekhatáron áll és a kerítés hossza a 6 métert nem haladja meg.

(3) A nem utcai kerítések magassága legfeljebb 2,0 méter lehet.

(4) Új kerítés anyaga fémlemez, hullámlemez, felület kezelés nélküli nyersbeton, zsalukő nem lehet.

11.§ (1) A településen telephellyel rendelkező szervezetek, vállalkozók, szálláshelyek iránymutató tábláit a települési utcaneveket és intézményeket jelölő egységes kialakítású útbaigazító táblákon kell elhelyezni.

(2) Útbaigazító tábla a létesítmény 1000 m-es körzetén belül helyezhető el, amely előírás alól kivételes méltánylást érdemlő esetben felmentés adható.

12.§ Saroktelek esetén a takaró növényzetet a közterületen úgy kell telepíteni, hogy az ne akadályozza, ne takarja el a kilátást a járművel közlekedők előtt.

2. Történeti település és telepes beépítés területére vonatkozó követelmények

12.§ (1) A településképi illeszkedés érdekében új épület építése vagy meglévő épület átalakítása, bővítése, felújítása esetén a kialakult településszerkezetet, a településre jellemző építészeti karaktert sértő építészeti megoldás nem megengedett.

(2) Az illeszkedés tekintetében különösen vizsgálni kell az alábbi építészeti elemeket:

- a) a párkány magasságát, kiülését,
- b) a tetőidom formáját, a tető hajlásszögét,
- c) a homlokzatok vonalvezetését, plasztikusságát, architektúráját,
- d) a tömegképzés jellegét,

e) a nyílások arányrendszerét, a teljes homlokzatfelülethez való viszonyát,
f) az utcai kerítések és ezek nyílásainak megoldását.

(3) Különös gondot kell fordítani meglévő épületek átalakítása, bővítése esetén az új épületrészeknek a meglévő épülethez való harmonikus illeszkedésére: architektúra, anyaghasználat és részletképzés tekintetében egyaránt.

13. § (1) Kialakult beépítésű telektömbben új épület vagy épületrész elhelyezésénél az elő-, oldal és hátsó kert, tetőidom tömegformájának megtervezésénél a környezetében kialakult - utcaszakasként minimum a szomszédos 4-4 ingatlant – állapotot kell figyelembe venni.

(2) Túlnyomóan beépített területen a meglévő tetőidom átépítése, vagy új épület tetőszerkezetének kialakítása során annak dőlésszöge legfeljebb 5 fokkal térhet el a szomszédos épületek jellemző tetőhajlásszögétől.

(3) A kedvező utcakép megtartása és kialakítása érdekében az utcai telekhatárhoz legközelebb álló épületek utcai homlokzatszélessége és utcai homlokzatmagassága a szomszédos telken álló, hasonló helyzetű épülethez képest 25%-kal térhet el.

14. § (1) Garázs közterület felől közvetlenül nem nyitható, kivéve,

- a) ha az a kialakult állapot (telekszélesség) miatt műszakilag más módon nem biztosítható,
- b) sarok telek hosszoldalán.

15. § (1) Lakóterületen új építmények építése, meglévő épületek héjazatának felújítása, cseréje során nem megengedett a műanyag hullámlemez, hullámpala alkalmazása.

(2) Lakóépületen tetőtéri loggia, erkély utcai homlokzaton nem létesíthető

(3) Pincszinten lévő garázsba lehajtó rámpa utca felől nem létesíthető.

(4) Lakóépület bejárati ajtaja közvetlenül az ingatlan közterületi határára nem helyezhető.

(5) Az épületek tetőhajlásszöge egyéb illeszkedési előírás hiányában 45°-nál nem lehet nagyobb.

(6) Zöld és kék tetőszín lakóépületen nem megengedett.

(7) Utcai homlokzaton gépészeti berendezés (klíma) nem jelenhet meg.

(8) Gépészeti és közmű-csatlakozási berendezések az épületek utcai homlokzatára, előkert nélküli beépítés esetén nem helyezhetők el. A berendezés csak az előkertbe, az udvarra vagy az épület alárendeltebb homlokzatára helyezhető.

(9) Közterületről látható homlokzatok színezéséhez pasztell árnyalatú színeket kell előnyben részesíteni, élénk színek kiegészítésként alkalmazhatók.

16. § (1) Cégér, cégfelirat, cégtábla épületen, épületrészen, építményen csak annak homlokzatához (stílusához, anyaghasználatához) illeszkedően helyezhető el és nem haladhatja meg a homlokzat felületének 10 %-át.

(2) Cégér maximális mérete 70 × 70 cm lehet.

(3) Magastetőn, lapostetőn cégér, cégtábla, cégfelirat, vállalkozást népszerűsítő berendezés, grafikai elem nem helyezhető el.

3. A helyi védelemben részesülő elemekre vonatkozó követelmények

17. § (1) Meg kell őrizni, illetve helyre kell állítani a helyi egyedi védelem tárgyának – a védettség alapját jelentő értékvizsgálat szerinti értékét képező –

a) eredeti külső megjelenését, (beleértve az ahhoz csatlakozó tetőfelületet és vízelvezető rendszert);

a) egészének és részleteinek külső geometriai formáit, azok rész- és befoglaló méreteit,

b) eredeti anyaghatását, nyílászárók esetében eredeti anyaghasználatát; nyílásosztását,

c) eredeti épülettartozékait

(2) Helyi védettségű építészeti örökség telkén törekedni kell az értékes növényzet megtartására.

18.§ (1) Helyi egyedi védett építmény bontására csak a helyi egyedi védett építmény olyan mértékű károsodása esetén kerülhet sor, amely műszaki eszközökkel nem állítható helyre. A helyi egyedi védett építmény bontására csak az épület teljeskörű felmérését és dokumentálását, valamint a védettség megszüntetését követően kerülhet sor.

(2) Helyi egyedi védettségű építmény részlegesen akkor bontható, ha

a) a bontani kívánt építményrész (az építmény egy bizonyos hányada) építészeti értéket nem hordoz,

b) a beavatkozás a helyi védelem alatt álló építmény használata érdekében, a védelem alá helyezését megalapozó építészeti értékek sérelme nélkül megvalósítható

19. § Helyi védettségű építészeti örökség részét képező szobor, képzőművészeti alkotás helyreállítása, restaurálása szakrestaurátor bevonásával történhet.

20. § A helyi védelem alatt álló növényegyedeket kivágni, megcsonkolni, csak élet- és balesetveszély elhárítása érdekében, erdészeti vagy kertészeti szakvélemény alapján lehet. A kivágott fát pótolni kell.

4. Az egyes sajátos építmények, műtárgyak elhelyezése

21. § (1) Antennatartó szerkezet víztornyon elhelyezhető.

(2) Önálló antennatartó szerkezet, torony nem létesíthető településképi szempontból meghatározott területeken.

22. § (1) Közmű-létesítmények (nyomvonalas létesítmények, elektromos transzformátor, közvilágítási kapcsolószekrény, távközlési elosztószekrény, gáznyomás-szabályozó) elhelyezésénél figyelemmel kell lenni a településképi megjelenésre.

(2) Több közműépítmény csoportos elhelyezése esetén az egységeket összevonva kell tervezni, a takarást egybefüggően kell kialakítani.

(3) Közműépítmény növényzettel történő takarását nyírható örökzöld cserjével kell biztosítani.

(4) Közművezetékek felújítása, cseréje során a megszűnő, feleslegessé vált közművezeteket, közműépítményeket el kell bontani, felhagyott vezeték, műtárgy közterületen nem maradhat sem föld felett, sem föld alatt, kivéve azon eseteket, ahol a közműszolgáltató szakértői véleménnyel azt indokolja.

(5) Az újonnan beépítésre kerülő lakóterületeken a villamos közép- és kifeszültségű, valamint közvilágítási hálózatok és távközlési hálózat létesítésekor, illetve rekonstrukciójakor, azokat földkábelben, vagy alépítménybe helyezve föld alatt vezetve kell építeni.

5. A reklámhordozókra vonatkozó településképi követelmények

23. § (1) A reklámok közzétételére, a reklámhordozók elhelyezésére a településképi védeleméről szóló 2016. évi LXXIV törvény (továbbiakban Tktv.), a településképi védeleméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV.28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rr.), és e rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A település számára jelentős eseményről való tájékoztatás érdekében, a polgármester engedélyével, a vonatkozó jogszabályi rendelkezésektől eltérés engedélyezhető évente összesen tizenkét naptári hét időszakra.

(3) Közművelődési célú hirdetőoszlopon, hirdető felületen csak közművelődéssel kapcsolatos tájékoztatás, reklám, plakát helyezhető el.

V. Fejezet

Településkép érvényesítési eszközök

1. Településképi tájékoztatás és szakmai konzultáció

24. § (1) A településkép védelme érdekében a polgármester tájékoztatást ad és szakmai konzultációt biztosít a településképi követelményekről a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül.

(2) A szakmai konzultációhoz a 3. számú melléklet szerinti kérelmet kell benyújtani, amelyhez a csatolandó dokumentáció megegyezik az egyszerű bejelentéssel végezhető építési tevékenységekhez, illetve az építési engedélyezéshez beadandó dokumentáció vázlatterv szintű dokumentumaival, melyet fotómontázzsal vagy látványtervvel kell kiegészíteni. A dokumentációt 2 példányban kell benyújtani.

(3) A szakmai konzultációról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben az üggyel kapcsolatos lényeges információkat kell rögzíteni.

(4) Településképi szakmai konzultáció kérhető bármely településképet érintő esetben.

2. Településképi bejelentési eljárás

25. § (1) Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni reklám elhelyezése előtt.

(2) A településképi bejelentési eljárás az ügyfél által a polgármesternél kezdeményezhető. A településképi bejelentési eljárás megindításához a 3. számú melléklet szerinti kérelmet kell használni.

(3) A bejelentéshez 2 példányban papíralapú dokumentációt kell mellékelni, amely tartalmára a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 26/B. § rendelkezése az irányadó.

26. § (1) A településképi bejelentés tudomásul vételét tartalmazó határozat érvényességének ideje 1 év. A bejelentésben foglalt építési tevékenységet a határozat érvényességi idején belül be kell fejezni.

(2) Amennyiben a polgármester által kiadott határozat érvényessége lejár, az eljárást ismételten le kell folytatni.

(3) A polgármester ellenőrzi a bejelentési kötelezettség teljesítését és a bejelentett tevékenység előírásoknak megfelelő végzését.

3. A településképi kötelezési eljárás

27.§ (1) A polgármester településképi kötelezési eljárást folytathat le

a) amennyiben az ingatlan tulajdonosa a bejelentési eljárás hatálya alá tartozó tevékenység bejelentését elmulasztotta,

b) amennyiben a bejelentő a településképi bejelentési eljárás során hozott döntésben foglaltakat megszegte,

c) amennyiben az ingatlan tulajdonosa az építési tevékenységek során az e rendeletben foglalt településképi követelményeket megsértette,

28. § (1) A polgármester a kötelezési eljárás lefolytatása előtt végzésben felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a jogszabálysértésre. A végzésben a jogszabálysértés megszüntetésére határidőt szab ki.

(2) A határidő eredménytelen eltelte esetén a polgármester településképi kötelezés (önkormányzati hatósági döntés) formájában az ingatlan tulajdonosát az érintett építmény, építményrész felújítására, átalakítására, elbontására kötelezheti.

4. A településképi bírság

29. § (1) A településképi követelmények megszegése vagy végre nem hajtása esetén egyszeri felszólítást követően településképi bírsággal sújtható.

(2) A polgármester 50.000 forinttól 1.000.000 forintig terjedő bírságot szabhat ki.

(3) A mérlegelés szempontjai: az önkormányzati településképi bírság arányos a mulasztással okozott jogsértő magatartás következményeivel, illetve a jogkövető magatartás megszegésének súlyával.

(4) A településképi kötelezés határidőn túli elmulasztása esetén a polgármester önkormányzati hatósági jogkörében eljárva, a legmagasabb összegű településképi bírságot 30 naponként ismételten mindaddig kiszabhatja, amíg a jogsértő állapot meg nem szűnik.

VI. Fejezet

Záró és átmeneti rendelkezések

30. § (1) E rendelet a kihirdetés követő napon lép hatályba.

(2) E rendelet előírásait a hatályba lépése napján államigazgatási egyeztetés alatt lévő és a hatálybalépését követően induló eljárásokban kell alkalmazni.

(3) E rendeletet a már megkezdett eljárások esetében az eljárás azon szakaszától kell alkalmazni, amely a hatályba lépéskor még nem kezdődött meg.

Németh Károly
polgármester

Takács Imre
jegyző

Jelen rendelet kihirdetésének napja: 2017. december 29.

*Takács Imre
jegyző*

1. melléklet a 12./2017. (XII.29.) önkormányzati rendelethez

A helyi egyedi védelemre javasolt épületek, építmények

hatsz.	cím	megnevezés (cím)
379	Jókai utca 1.	Rk. templom
322	Széchenyi utca	Evangélikus templom
272/2	Kossuth Lajos utca	Kőkereszt
063/37	Hathalompuszta	Magtár
129	Tatay utca 4.	Lakóház
203	Kossuth L. u. 10.	Lakóház
403/1	Petőfi S. u. 10.	Lakóház
300	Árpád-Kossuth utcák sarka	Izraelita temető
066/2	Hathalompuszta	Jókay-Ihász kriptá és sírkert
0137/2	külterület Bakonyszentlászló felé	Gerencséri temető és kőkereszt

2. melléklet a 12./2017. (XII.29.) önkormányzati rendelethez

A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolásának térképi bemutatása

- Telepes beépítés
- Történeti településmag
- Hathalompuszta - majorsági beépítés

Településképi szempontból meghatározó természeti területek térképi ábrázolása

- Országos ökológiai hálózat
- Tájképvédelem

KÉRELEM

Településképi Szakmai Konzultációhoz/ Bejelentéshez

Kérelmező	Neve:
	Értesítési címe:
	Telefonszáma
	e-mail címe:
	Lakcíme:
Felelős tervező	Neve:
	Értesítési címe:
	Telefonszáma:
	e- mail címe:
	Tervezői jogosultsága:
Tevékenység	Helye:
	Tárgya:
	Rövid leírása:
	HRSZ:
	A terv típusa:
	Megjegyzés: ÉTDR azonosító stb.

Kelt, ...

.....

Kérelmező

1. függelék a 12./2017. (XII.29.) önkormányzati rendelethez

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park által telepítésre javasolt növényzet

Az alábbi jegyzék ajánlás, a felsoroltakon kívül számos további honos növényfaj megtalálható, alkalmazható. A jegyzék a települési területeken ajánlott növényfajokat, kertészeti kultúrát tartalmazza, nemesített növények alkalmazásával.

Védett fajok nem gyűjthetők és nem telepíthetők!

Az itt megadott általános jegyzéket az élőhelyi adottságok, települési hagyományok tovább árnyalhatják.

A lakóterület kertje:

Javasolt kialakításának előzménye és mintája a parasztkertek hagyománya, melynek számos vonása ma is megtalálható a Balaton-felvidék településein. Ez kiegészíthető a klimatikus adottságoknak megfelelő, honos növényzettel.

- gyepterületek:

Kialakításuknál a lakókertben az egyetlen fajból álló, fajszegény gyepek helyett a területen előforduló több fűfaj és más alacsony lágyszárú növényzet használatával virágos gyepek létesítése javasolt. Kialakítása természetes úton, vagy fűmag keverék vetésével történhet. (Pl. Sport keverékkel megerősödő gyepe Margitsziget keverékkel és apró díszítő lágyszárúakkal fajgazdag, természetes hatású pázsit telepítése.) A gyepek szélein, vagy a kevésbé taposott foltokban a környék szép vadvirágai {üzöknak kertészeti változatai} ültethetők.

Többféle fűmag használatával a természeteshez közelebb álló gyepek kialakítása.

Javasolt alkotók:

francia perje (*Arrhenatherum elatius*), karcsú fényperje (*Koeleria cristata*), prémes gyöngyperje (*Melica ciliata*), sziklai csenkesz (*Festuca pseudodalmatica*), kései perje (*Cleistogenes serotina*), vékony csenkesz (*Festuca valesiaca*)

- A fű felületét apró növésű lágyszárúak díszíthetik, pl. százszorszép (*Bellis perennis*), vajszínű ördög szem (*Scabiosa ocaleuca*), kakukkfű (*Thymus sp*), veronika fajok (*Veronica sp*), hasznos földitömjén (*Pimpinella saxifraga*), fehér here (*Trifolium repens*)

- A gyepek széleinél, vagy kevésbé taposott foltokban telepíthetők, pl. török hóvirág (*Galanthus elwesii*) széles levelű salamonpecsét (*Polygonatum latifolium*), illatos ibolya (*Viola odorata*), gyöngyvirág (*Convallaria majalis*).

A kertet szegélyezhetik alacsony növésű, ill. helyenként magasabb virágos növények. Kedvező a fűszer és gyógynövények használata is. A kerítések, támfalak felületét díszcserjék sora élénkítheti. Nagyobb felület esetén feltétlenül szükséges a kőbástyára, kerítésre felkúszó, vagy lecsüngő növényzet telepítése.

- Alacsony növésű szegélyvirágok:

porcsinrózsa (*Portulaca grandiflora*), petúnia (*Petunia hybrida*), árvácska (*Viola wittrockiana*), körömvirág (*Calendula officinalis*), jácintok (*Hyacinthus sp*), lila sáfrány (*Crocus vernus*), fehér nárcisz (*Narcissus poeticus*), arany sáfrány (*Crocus aureus*), csupros nárcisz (*Narcissus pseudonarcissus*), kék nőszirm (*Iris germanica*), tazetta nárcisz (*Narcissus tazetta*), pompás nárcisz (*Narcissus incomparabilis*), törökszegfű (*Dianthus barbatus*), törpe bársonyvirág (*Tagetes patula*), kerti szegfű (*Dianthus caryophyllus*), búzavirág (*Centaurea cyanus*), habszegfű fajok (*Silene sp.*), szikla-bőrlevél (*Bergenia crassifolia*)

- Magasabb kerti virágok:

nefelejcs (*Myosotis silvestris*), tornyos harangvirág (*Campanula pyramidalis*), ezüstös pipitér (*Anthemis biebersteiniaia*), kerti margaréta (*Chrysanthemum maximum*), estike (*Hesperis matronalis*), mezei margaréta (*C. leucantheum*), erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*), kerti szarkaláb (*Consolida ajacis*), fehér liliom (*Lilium candidum*), japán árnyliliom (*Hosta lancifolia*), tűzliliom (*Lilium bulbiferum*), pálmaliliom (*Yucca filamentosa*), tulipánfélék (*Tulipa sp.*), bugás lángvirág (*Phlox paniculata*), oroszlánszáj (*Antirrhinum majus*), kerti fátyolvirág (*Gypsophila elegans*), báránnyarok (*Amaranthus hypochondriacus*), nagy meténg (*Vinca major*)

- kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények:

izsóp (*Hypossus officinalis*), levendula (*Lavandula angustifolia*), rozsmaring (*Rosmarinus officinalis*), kerti ruta (*Ruta graveolens*), orvosi zsálya (*Salvia officinalis*), kakukkfű fajok (*Thymus serpyllum*, *T. sp.*), bazsalikom (*Ocimum basilicum*), szurokfű (*Origanum vulgare*)

- kerítést kísérő díszcserjék:

kerti madárbirs (*Cotoneaster horizontalis*), tűztövis (*Pyracantha coccinea*), egybibés galagonya (*Craetegus monogyna*), nyári orgona (*Buddleia davidii*), mályva (*Hibiscus siriacus*)

- felkúszó és lecsüngő növényzet (támfalra, kerítéshez, kőfal elé):

trombita folyondár (*Campsis radicans*), sarkantyúka (*Tropaeolum majus*), tatár lonc (*Lonicera tatarica*), magyar lonc (*Lonicera tellmaniana*), borostyán (*Hedera helix*), kék hajnalka (*Ipomoea tricolor*), ligeti szőlő (*Vitis silvestris*), bíboros hajnalka (*Ipomoea purpurea*), lila akác (*Wisteria sinensis*)

- kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet (a kúszónövényekkel együtt alkalmazva):

sziklai ternye (*Alyssum saxatile*), fehér varjúháj (*Sedum album*), rózsás kövirózsa (*Sempervivum marmoratum*), borsos varjúháj (*Sedum acre*), valamint kertészetekben kapható termesztett fajok

A lakótelek fái:

A régi falusi kertekben jellemzőek a haszonfák voltak, főleg a kevés permetezést igénylő gyümölcsfák. Más fát csak megtűrték - nem vágta ki -, ha kivételesen szép volt. pl. kislevelű hárs (*Tilia cordata*), berkenye (*Sorbus sp.*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), tölgy (*Quercus sp.*), tájfa

- javasolt gyümölcsfák és cserjék:

dió (*Juglans regia*), kajsziarack (*Prunus armeniaca*), őszibarack (*Prunus persica*), mandula (*Prunus dulcis*), szilva (*Prunus domestica*), meggy (*Prunus cerasus*), cseresznye (*Cerasus sp.*), alma (*Malus domestica*), körte (*Pyrus communis*), eperfa (*Morus alba*), szőlő (*Vitis vinifera*), füge (*Ficus carica*), málna (*Rubus idaeus*), piros ribizli (*Ribes spicatum*), egres (*Ribes uva-crispa*), mogyoró (*Corylus avellana*)

Sajátos hangulatot adhat a különféle díszfák (*Cucurbita pepo*), a kúszó bab (*Phaseolus sp.*), napraforgó (*Helianthus annuus*) mértéktartó alkalmazása.

A lakóteleken a felsorolt növényfajokból ízléssel összeválogatva alakítható ki a virágos gyepek, néhány árnyékos (gyümölcs)fa, a széleken cserjék, virágok, a kerítést kísérő magasabb virágok vagy cserjesor, a nagyobb függőleges felületeket vagy kőfalat derítő kúszónövények, sziklai növényzet. A lakóházat, tornácot, falmélyedéseket cserepes dísznövények gazdagíthatják, legjellemzőbb a muskátli (*Pelargonium zonale*).

Közterületek, parkok növényzete:

Alapvető szempont, hogy a területen honos növényfajok, fák és cserjék {és azok kertészeti változatainak} használatával kerüljenek kialakításra. Nagyszámú fa, bokor alkalmazása esetén a lágyszárúak, virágok a kezelt parkok jellegét kevésbé határozzák meg.

A növények nemesítésével a távoli területeken honos virágok mindennapi alkalmazása elterjedt. A díszparkokban a honos fajok alkalmazása mellett lágyszárúak esetében kisebb mértékben elfogadott a zöldfelületek karakteréhez igazodó nemesített más fajok ültetése is.

- Fák a településközpontban, a templom körül és a jelentősebb középületeknél:

kislevelű hárs (*Tilia cordata*), vadgesztenye vagy bokrétafa (*Aesculus hippocastanum*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petrae*)

-További ajánlott fajok:

mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), virágos v. mannakőris (*Fraxinus ornus*), madárberkenye (*Sorbus aucuparia*)

Színezheti az összetételt egy-egy rezgő nyár (*Populus tremula*), nyír (*Betula pendula*), eperfa (*Morus alba*).

- Cserjék:

madárbirs (*Cotoneaster* sp.), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), kecskerágó (*Euonymus* sp.), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), kökény (*Prunus spinosa*), közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*), mogyoró (*Corylus avellana*)

A lakóterületeknél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

Külterületeken ajánlott növényzet:

Szőlőhegyeken a történeti szőlőművelés fenntartásával csak a pince bejáratnál jellemző a kis gyepterület. Az épület vagy boltipince mellett diófák ültetése általános, melyek egyben a pince árnyékolását is szolgálják. Esetleg telepíthető néhány gyümölcsfa, főként csonthéjasok, és cserjék. Gyakori a cseresznye, mandula, szelídgesztenye fa ültetése.

A tájidegen növényzet alkalmazását mindenképpen kerülni kell.

A települések további külterületén megtalálhatók a természeti értéket hordozó rétek, gyepek, nádasok, mélyfekvésű, vizes élőhelyek és a patakokat, élővízfolyásokat kísérő természetes növényzet. E területek természetes növényzetének megőrzése, a változatlan élőhelyi feltételek fenntartása szükséges. Tájképi értékük mellett ökológiai kapcsolatot, sok állatfaj számára menedéket jelentenek a patakot szegélyező és az út mentén látható fasorok, sövények.

A védett táj egyediségének megőrzéséhez a településeken, különösen a külterületen kerülni kell a tájidegen növényfajok használatát. Az arborétumok és díszparkok gyűjteményének kivételével a Balaton-felvidéki táj szépségét a sokféle élőhelyet jellemző honos növényzet gazdagsága adja. Ezért a tájidegen fajok egyedei (pl. a fenyők (*Picea* sp)) csak igen kis mértékben, inkább csak egy-két jelentős épülethez kapcsolódva jelenjenek meg a településeken. A lakó- és üdülőtelvek, de különösen a külterületek, szőlőhegyek területén a tájidegen fajok (tű- és pikkelylevelűek, tuják (*Thuja occidentalis*) ültetése feltétlenül kerülendő.

A nyomvonalas infrastruktúra létesítésénél (út, közművezetékek) különösen fontos a bolygatott területek helyreállítása, a telepítésre kerülő növényzetnek a honos állományból történő megválasztása, a terület élőhelyi adottságainak függvényében.

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet

a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta* spp.).